

Kiên trì chủ nghĩa Mác trong xây dựng Chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc thời đại mới

ThS. VI HỒNG NGUYỆT

Đại học Dân tộc Quảng Tây; Email: 770509018@qq.com

Tóm tắt: Kể từ khi ra đời từ những năm giữa thế kỷ XIX đến nay, chủ nghĩa Mác vẫn luôn là cơ sở để giải thích thế giới và là nền tảng tư tưởng trang bị cho giai cấp vô sản tiến bộ, được tập hợp và lãnh đạo bởi Đảng Cộng sản để tiến hành cải tạo thế giới, mà trước hết là nhằm tới mục tiêu xóa bỏ chế độ người bóc lột người. Cho đến nay, toàn bộ cơ sở lý luận và phương pháp luận của chủ nghĩa Mác, tiếp tục đóng vai trò là cơ sở lý luận và kim chỉ nam đối với sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội trên thế giới, trong đó có Trung Quốc. Trong đó, tư tưởng chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc thời đại mới của Tập Cận Bình đang tiến thêm một bước trong tìm tòi và trả lời cho các câu hỏi lý luận và thực tiễn xây dựng chủ nghĩa xã hội hiện nay ở Trung Quốc.

Từ khóa: chủ nghĩa Mác, Chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc, thời đại mới.

Chủ nghĩa Mác là hệ thống tư tưởng to lớn và rộng mở để giải thích quy luật phát triển của xã hội loài người, giá trị chỉ đạo thực tiễn về mặt tư tưởng và chức năng cải tạo thế giới trong thực tiễn được cả thế giới công nhận. Nội dung cơ bản về chủ nghĩa Mác thể hiện ở một số khía cạnh sau: chủ nghĩa Mác có cách hiểu theo nghĩa hẹp và nghĩa rộng.

Đối với học giả Trung Quốc, chủ nghĩa Mác theo nghĩa rộng để chỉ hệ thống tư tưởng lý luận do C.Mác và Ph.Ăngghen sáng lập, V.I. Lênin dưới sự chỉ đạo của chủ nghĩa Mác - Ph.Ăngghen kết hợp đặc điểm quốc tế thời kỳ đó và thực tế nước Nga, đã sáng lập nên chủ nghĩa Lênin, mà chúng ta gọi chung là [Chủ nghĩa Mác - Lênin], cùng với những thành quả sáng tạo lý luận Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác. Chủ nghĩa Mác theo nghĩa hẹp chính là chỉ hệ thống tư tưởng lý luận do C.Mác và Ăngghen sáng lập. Về chủ nghĩa Mác theo nghĩa hẹp bao gồm:

(1) Là một hệ thống tư tưởng lý luận chủ nghĩa xã hội phải có vấn đề [nguồn] và [dòng chảy], nếu căn cứ theo nghĩa rộng, đều gọi là chủ nghĩa Mác thì sẽ trộn lẫn [nguồn] và [dòng chảy], song căn cứ theo nghĩa hẹp, hệ thống tư tưởng lý luận do C.Mác và Ph.Ăngghen sáng lập, thì có nghĩa chủ nghĩa Mác chính là [nguồn], chủ nghĩa Lênin, rồi tiếp đến những thành quả sáng tạo lý luận Trung

Quốc hóa chủ nghĩa Mác chính là [dòng chảy]

(2) C.Mác và Ph.Ăngghen luôn nhấn mạnh chủ nghĩa xã hội khoa học nếu không trải qua quá trình dân tộc hóa cụ thể thì không thể đi tới chủ nghĩa cộng sản. Kế thừa những di sản vĩ đại của C.Mác và Ph.Ăngghen, V.I. Lênin đi đến tổng kết: [Tất cả các dân tộc đều sẽ đi đến chủ nghĩa xã hội, đó là điều không tránh khỏi, nhưng tất cả các dân tộc đều tiến tới chủ nghĩa xã hội không phải một cách hoàn toàn giống nhau; mỗi dân tộc sẽ đưa đặc điểm của mình vào hình thức này hay hình thức khác của chế độ dân chủ, vào loại này hay loại khác của chuyên chính vô sản, vào nhịp độ này hay nhịp độ khác của việc cải tạo xã hội chủ nghĩa đối với các mặt khác nhau của đời sống xã hội]... Lịch sử hơn 100 năm thăng trầm của chủ nghĩa xã hội hiện thực trên thế giới đã khẳng định những giá trị cách mạng và khoa học cũng như sức sống bền vững của chủ nghĩa Mác - Lênin về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội. Về thực tiễn đã cho thấy, tất cả các quốc gia đi theo con đường xã hội chủ nghĩa đều có [cách đi của riêng dân tộc mình], song phải giữ vững một nguyên tắc cơ bản của chủ nghĩa xã hội khoa học kết hợp với điều kiện cụ thể của các quốc gia.

(3) C.Mác và Ph.Ăngghen đã chỉ rõ, lý luận của họ không phải là giáo điều mà là kim chỉ nam hành động; bất luận thế nào không thể tìm thấy chủ nghĩa

cộng sản của nước mình từ trong các tác phẩm của họ, mà cần phải vận dụng vào thực tế nước mình, [Chính ngay] tuyên ngôn cũng đã giải thích rõ rằng bất cứ ở đâu và bất cứ lúc nào, việc áp dụng những nguyên lý đó cũng phải tùy theo hoàn cảnh lịch sử đương thời⁽²⁾. Đây là căn cứ để vận dụng lý luận của các ông, phát triển, sáng tạo lý luận của các ông.

Trong bối cảnh vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác ở Trung Quốc hiện nay, có thể khái quát một số kinh nghiệm như sau:

Một là, nhận thức đầy đủ chủ nghĩa tư bản, thực hiện chính sách mở cửa. Nhận thức để vận dụng mọi văn minh tiên tiến do chủ nghĩa tư bản sáng tạo nên để xây dựng chủ nghĩa xã hội tốt hơn, học tập và tiếp nhận những kinh nghiệm và thành quả hữu ích của chủ nghĩa tư bản là con đường tất yếu để các nước xã hội chủ nghĩa ngày nay tiến hành xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Hai là, nhận thức đầy đủ những bài học và kinh nghiệm của Liên Xô, đặc biệt là bài học về sự giải thể. Sự sụp đổ của Liên Xô và Đông Âu, chủ nghĩa xã hội thất bại đã cho thấy việc cố giữ một mô hình một cách giáo điều tất sẽ dẫn đến sự thất bại của các nước xã hội chủ nghĩa, chủ nghĩa xã hội không có mô hình cố định, C.Mác và Ph.Ăngghen, những người sáng tạo ra lý luận kinh điển của chủ nghĩa xã hội chưa từng coi những suy nghĩ của mình về xã hội là giáo điều không thay đổi.

Ba là, vận dụng đầy đủ kết hợp những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác và điều kiện thực tiễn của Trung Quốc để phát triển, sáng tạo chủ nghĩa Mác, hình thành nên thành quả lý luận Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác. C.Mác và Ph.Ăngghen thừa nhận, khoa học không có chân lý tuyệt đối, chủ nghĩa Mác cũng như vậy, không thể tự bó hẹp, tính khoa học của nó phải không ngừng tiếp nhận thách thức từ thực tiễn, không ngừng được chứng thực và điều chỉnh, phải bỏ đi hoặc điều chỉnh những lý luận đã lỗi thời, không còn giá trị do thời gian, địa điểm, điều kiện thay đổi, từ đó thực hiện đổi mới trong quá trình thâm thấu cái cũ và tiếp nhận cái mới. Đảng Cộng sản Trung Quốc dưới sự chỉ đạo của tư tưởng nêu trên, luôn kiên trì con đường tư tưởng thực sự cầu thị, tất cả xuất phát từ thực tế, lý luận liên hệ thực tiễn, thực tiễn là tiêu chuẩn duy nhất

kiểm nghiệm chân lý, không ngừng giải phóng tư tưởng, tiến cùng thời đại, trên cơ sở kinh nghiệm, cùng với thực tiễn không ngừng phát triển, thông qua việc Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác không ngừng chứng thực và điều chỉnh một cách khoa học chủ nghĩa Mác, từ đó không ngừng làm phong phú nội dung của chủ nghĩa Mác.

Để phát triển, làm sâu sắc, phát huy chính xác hơn nữa chủ nghĩa Mác, suốt một thời kỳ dài Đảng Cộng sản Trung Quốc đã làm 4 công tác:

Thứ nhất, xác định rõ đâu là những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác cần kiên trì lâu dài. Chủ nghĩa Mác là một hệ thống tư tưởng có nội dung rộng lớn, vừa bao gồm nguyên lý cơ bản, vừa bao gồm quan điểm cá biệt; vừa bao gồm nguyên tắc chỉ đạo, vừa bao gồm kết luận cụ thể; vừa bao gồm giá trị quan, vừa bao gồm phương pháp luận. Kiên trì chủ nghĩa Mác, trước tiên chính là kiên trì giá trị cơ bản và nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác. Nói một cách đơn giản, giá trị cơ bản của chủ nghĩa Mác chính là thực hiện chế độ xã hội lý tưởng - chủ nghĩa cộng sản, nguyên lý cơ bản chính là chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử. Để thực hiện mục tiêu tối cao giải phóng loài người, chủ nghĩa Mác đã sáng lập nên một phương pháp lý luận và khoa học hoàn chỉnh nhằm phân tích và nhận thức thế giới, cũng chính là quan điểm duy vật lịch sử và phương pháp duy vật biện chứng mà chúng ta hằng quen thuộc. Thực tế, sau khi nghiên cứu một cách kỹ lưỡng và làm phép so sánh có thể thấy rằng, những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác mà chúng tôi liệt kê ra cũng không hoàn toàn giống nhau trong mỗi thời kỳ, trong mỗi điều kiện lịch sử khác nhau. Điều đó cho thấy, vẫn cần phải đi sâu nghiên cứu những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác, ở tầng mức cụ thể hơn nữa xác định rõ những nguyên lý nào là nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác mà chúng tôi buộc phải kiên trì lâu dài.

Thứ hai, xác định rõ đâu là những phán đoán lý luận cần phải kết hợp thực tế mới để phát triển phong phú. Chủ nghĩa Mác là một hệ thống tri thức có hệ thống, yêu cầu chúng ta không ngừng tìm hiểu quy luật phát triển của xã hội loài người bằng thái độ khoa học; chủ nghĩa Mác là một hệ thống tư tưởng mở, yêu cầu chúng ta không ngừng vận dụng mọi thành quả ưu tú của văn minh nhân loại bằng

cách nhìn và tấm lòng rộng mở. Mục đích của chủ nghĩa Mác không chỉ là giải thích thế giới, mà cao hơn là cải tạo thế giới, động lực vô hạn của chủ nghĩa Mác bắt nguồn từ việc muốn thực hiện thực tiễn vĩ đại - giải phóng loài người. Kết hợp lý luận của các chủ nghĩa khác với thực tiễn đương đại, lấy những thành quả mới trong các lĩnh vực kinh tế, chính trị, văn hóa và khoa học kỹ thuật để làm phong phú lý luận chủ nghĩa Mác, là sức mạnh to lớn của chủ nghĩa Mác. Nhìn vào sự phát triển của sự nghiệp hiện đại hóa xã hội chủ nghĩa của Trung Quốc, áp dụng cách nhìn rộng mở, nghiên cứu một cách nghiêm túc, tỉ mỉ những vấn đề hiện thực có ý nghĩa lý luận to lớn và những vấn đề lý luận có ý nghĩa thực tiễn to lớn, thúc đẩy nghiên cứu lý luận chủ nghĩa Mác một cách chính thể là nhiệm vụ thiêng liêng của những nhà lý luận mác xít của Trung Quốc.

Thứ ba, phải xác định rõ đâu là những lý giải giáo điều về chủ nghĩa Mác buộc phải loại bỏ. Là một hệ thống tư tưởng khoa học, mở, chủ nghĩa Mác là kim chỉ nam hành động của những người cộng sản, chứ không phải là giáo điều gò bó hành động.

Thứ tư, xác định rõ đâu là những quan điểm sai lầm dưới danh nghĩa chủ nghĩa Mác. Rất nhiều cách lý giải không chính xác và sai lầm về chủ nghĩa Mác, núp dưới danh nghĩa chủ nghĩa Mác. Tình trạng này thậm chí đã từng xuất hiện ngay từ khi Mác còn sống. Đối với những quan điểm phi chủ nghĩa Mác và chống chủ nghĩa Mác núp bóng dưới danh nghĩa chủ nghĩa Mác lưu hành thời Mác, Mác tức giận nói: Tôi không phải là một "nhà mác xít" Những quan điểm sai trái núp dưới danh nghĩa chủ nghĩa Mác này gây tác hại đối với sự nghiệp của chúng ta thậm chí còn lớn hơn những quan điểm phi chủ nghĩa Mác, vì nó có tính lừa dối và mê hoặc. Đặc biệt những quan điểm sai trái này đôi khi còn xuất hiện dưới danh nghĩa chủ nghĩa Mác, tính nguy hại còn lớn hơn nữa. Từ ý nghĩa này, nỗ lực xác định rõ đâu là những quan điểm sai trái núp dưới danh nghĩa chủ nghĩa Mác có ý nghĩa vô cùng quan trọng đối với việc kiên trì chủ nghĩa Mác một cách chính xác và toàn diện, song mức độ khó cũng lớn hơn nhiều. Đối với những quan điểm sai trái núp dưới danh nghĩa chủ nghĩa Mác còn phải khu biệt hai tình huống không giống nhau: một là vì mục

đích chống chủ nghĩa Mác, lợi dụng danh nghĩa chủ nghĩa Mác cố ý làm sai lệch chủ nghĩa Mác; một loại là trong quá trình kiên trì và tìm hiểu chủ nghĩa Mác có những nhận thức sai lệch về chủ nghĩa Mác.

Thứ năm, luôn kiên trì con đường dân tộc hóa, đi con đường đặc sắc Trung Quốc trong bối cảnh toàn cầu hóa. Một nguyên tắc cơ bản để trả lời vấn đề thời đại của chủ nghĩa Mác chính là phải căn cứ tình hình cụ thể trong nước và quốc tế như đặc trưng thời đại, điều kiện lịch sử của các dân tộc, các quốc gia để vận dụng lý luận, lập trường, phương pháp cơ bản của chủ nghĩa Mác, tìm tòi con đường phù hợp với chính mình. Chủ nghĩa xã hội không phải là "một con đường, một mô hình, một trung tâm, một giai đoạn", các quốc gia tư bản chủ nghĩa phải tận dụng đầy đủ thành quả phát triển của chủ nghĩa tư bản, không ngừng giải quyết những vấn đề xã hội mới xuất hiện trong lòng xã hội, trong quá trình không ngừng tự phủ định và tự loại bỏ đối với chủ nghĩa tư bản đi lên con đường xã hội chủ nghĩa; các quốc gia trong điều kiện chủ nghĩa xã hội phải xóa bỏ hoặc làm nhẹ đi ý thức "đấu tranh giai cấp", dựa trên tiến bộ của khoa học công nghệ, học tập những thành quả hữu ích của chủ nghĩa tư bản, ra sức phát triển lực lượng sản xuất, bảo đảm yếu tố của chủ nghĩa xã hội phát triển lành mạnh.

Từ những kinh nghiệm vận dụng sáng tạo chủ nghĩa trong xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Trung Quốc qua các thời kỳ, đặc biệt là khi bước vào thời đại mới, một lần nữa có thể khẳng định, những thành tựu to lớn của cải cách mở cửa chính là thắng lợi của lý luận chủ nghĩa Mác. Trong bối cảnh biến đổi sâu sắc hiện nay trên thế giới và sự tác động của nó tới sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội nói chung và của Trung Quốc nói riêng, càng đòi hỏi việc quán triệt nguyên tắc phương pháp luận thống nhất nhất giữa lý luận và thực tiễn để giành được những thắng lợi ngày càng to lớn hơn nữa trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội./.

(1) V.I.Lênin(2006), *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, T.30, tr.160.

(2) C. Mác và Ph. Ăngghen (1995), *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, T.18, tr.128.